

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจัยทางด้านสังคม เป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ พัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ ทฤษฎีทางด้านสังคมนั้น เป็นความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคน ตั้งแต่สองคนขึ้นไป รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ทางสังคมกับสิ่งภายนอก (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2550: ออนไลน์) ซึ่งการที่จะพัฒนาสภาพจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้มีศักยภาพมากเพียงพอในการที่จะพัฒนาประเทศชาติ พัฒนาโลกนั้น สิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือต้องเริ่มจากการพัฒนาที่ตัวบุคคล เพื่อให้บุคคลที่แต่เดิมมีพื้นฐานการใช้ชีวิตอยู่เพียงสังคมภายในครอบครัว ก้าวสู่สังคมระดับสถาบันศึกษา สังคมสถานที่ทำงาน สังคมประเทศชาติ และสังคมโลก ให้ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข

สังคมศาสตร์ เป็นศาสตร์หนึ่งที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนศักยภาพของประเทศและโลกให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย ผาสุก ทั้งยังมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพทั้งทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553: ออนไลน์) เพื่อสร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน เข้มแข็ง มีคุณธรรม และเป็นประชาธิปไตย โดยการที่จะสร้างสังคมที่ดี รมเย็น เป็นสุขขึ้นมา นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันจากหลายภาค ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคการศึกษา (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2549: ออนไลน์) โดยภาคการศึกษานั้น ได้ตระหนักถึงความสำคัญทางด้านสังคมศาสตร์ เห็นได้จากงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศควบคู่ไปกับการพัฒนาสภาพจิตใจของคนในประเทศ

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศนั้น ล้วนแล้วแต่ต้องมีความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2552: ออนไลน์) โดยที่แต่ละฝ่ายต่างก็ทำหน้าที่ของตนตามความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษามา ดังเช่น นักสังคมสงเคราะห์ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคม แก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ของคน และกระตุ้นเสริมพลังให้คนสามารถช่วยตนเองได้ โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมของคนและระบบสังคม อีกทั้งยังช่วยเชื่อมระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมโดยรอบ โดยมีรากฐานที่สำคัญคือ หลักสิทธิมนุษยชนและหลักความยุติธรรมในสังคม (สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2542: ออนไลน์)

การที่จะเป็นสังคมสงเคราะห์ หรือเป็นผู้ที่ทำงานทางด้านสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเพียงพอที่จะพัฒนาสังคมและประเทศชาตินั้น ต้องเริ่มต้นจากการสร้างอุปนิสัยของตนเองให้ดีพร้อมก่อน สิ่งสำคัญซึ่งถือเป็นคุณสมบัติหลักของผู้ที่จะอุทิศตนในการทำงานเพื่อส่วนรวมประการแรกคือต้องมีใจรัก ชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เป็นคนเปิดกว้าง มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อผู้คนและปัญหา ทั้งยังต้องเปิดรับต่อประมวลปัญหาที่ต้องเข้าไปแก้ไข และสิ่งสำคัญประการสุดท้ายคือควรจะมีลักษณะอบอุ่น มนุษย์สัมพันธ์ดี และเข้ากับชุมชนได้ดี (กรมการเจ้าหน้าที่, 2553: ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 7 อุปนิสัยที่เป็นเลิศสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey โดยพบว่าอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ อันประกอบไปด้วย อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง อุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ เป็นรากฐานที่จะทำให้คนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมถึงสามารถดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขอย่างแท้จริง (Covey, 2004)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิด 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ ให้เป็นบุคลากรที่ดี มีคุณภาพ และนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ตลอดจนทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต และมีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพทางด้านสังคม สร้างประโยชน์สูงสุดแก่การพัฒนาประเทศชาติ บ้านเมือง สืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง
2. ทำให้ทราบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไป
3. เพื่อให้นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระดับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการอันนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง

นิยามศัพท์

อุปนิสัย หมายถึง ความประพฤติที่เคยชิน อันเกิดจากการผสมผสานกันระหว่างความรู้ ทักษะ และความปรารถนา

7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง หมายถึง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ตามหลักการของ Stephen R. Covey (2004) ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือการเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือการเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือการทำให้สิ่งสำคัญก่อน อุปนิสัยที่ 4 คือการคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือการเข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 คือการผนึกพลังประสานความต่าง อุปนิสัยที่ 7 คือการกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ หมายถึง การมีความรู้สึกที่ดีต่อทั้งตนเองและผู้อื่น อันเกิดจากการกระทำหรือสถานการณ์บางอย่างที่เป็นที่น่าพอใจ

อุปนิสัยแสดงความสมดุลของการดำเนินชีวิต หมายถึง การจัดระเบียบการดำเนินชีวิต โดยแบ่งสรรกรการให้ความสำคัญระหว่างงาน ครอบครัว เพื่อน และอื่นๆ ได้อย่างมีแบบแผน

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว หมายถึง การเอาชนะใจตนเองเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและภูมิใจที่จะอยู่ในสังคมอย่างช่วยเหลือและเข้าใจคนอื่นได้ ประกอบไปด้วย อุปนิสัยที่ 1 อุปนิสัยที่ 2 อุปนิสัยที่ 3 และอุปนิสัยที่ 7

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม หมายถึง การเอาชนะใจผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้ดีเพื่อให้บรรลุความปรารถนาและความต้องการของตนเองและผู้อื่นอย่างสุขใจ ประกอบไปด้วย อุปนิสัยที่ 4 อุปนิสัยที่ 5 อุปนิสัยที่ 6 และอุปนิสัยที่ 7

นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่